

UT Delft creëert gunstige omstandigheden voor startende ondernemers

Europa heeft enige jaren geleden de ambitie uitgesproken om in 2010 de meest innoverende economie van de wereld te willen zijn. De Nederlandse regering heeft in aanvulling hierop de ambitie uitgesproken binnen Europa voorop te willen lopen. Een ambitie die door velen wordt onderschreven en door velen moet worden waargemaakt. Een belangrijke rol in de realisatie van deze ambities is weggelegd voor het onderwijs in Nederland. Het Onderwijs heeft hierin verschillende rollen. De eerste rol is vanzelfsprekend het afleveren van gekwalificeerde jonge mensen voor de arbeidsmarkt. Dit is van levensbelang om onze economie te laten draaien, maar geen garantie voor voldoende innovatie. Onderzoek laat zien dat innovatie met name wordt gestimuleerd door startend ondernemerschap. De ministeries van OCW en Economische zaken hebben meermalen aangegeven hierbij voor het onderwijs een belangrijke rol te zien. Dit geldt niet alleen voor het hoger onderwijs maar zeker ook voor het BVE. De Nederlandse onderwijsinstellingen zien zich dus geplaatst voor een grote uitdaging die niet zomaar in te vullen is. Hoe maak je leerlingen en docenten enthousiast, hoe regel je de begeleiding en hoe geef je het concreet vorm? De TU Delft zag zich ook gesteld voor deze vragen en heeft de handschoen opgepakt zoals in dit artikel te lezen is.

De auteurs van dit artikel hebben het startend ondernemerschap aan de TU Delft onder leiding van de programmahouder kennisvalorisatie op de TU Delft, Marco Waas, structuur, smoel en toekomst gegeven door middel van het opstarten van de Young Entrepreneurs Society Delft (YES!Delft) en willen door middel van dit artikel hun ervaringen delen. YES!Delft is het starterlabel van de TU Delft en de gemeente Delft en bestaat uit een business club en een ondersteuningsformule. Op beide aspecten wordt in dit artikel nog uitgebreid ingegaan. Frans van der Meer was projectmanager van YES!Delft. Hij is momenteel werkzaam bij PRC BV, een adviesbureau op het gebied van huisvesting en vastgoed. Job Nijs is als Business Manager verbonden aan YES!Delft en verantwoordelijk voor de externe positionering. Job Nijs is tevens ambassadeur van het partnership 'leren ondernemen'. Françoise Dorsman is partner bij het Marketingbureau Trackfinder bv en heeft zich met name beziggehouden met de merkontwikkeling, marketingstrategie en de formulering van het business model van van YES!Delft.

Het stimuleren van startend ondernemerschap binnen een onderwijsomgeving vergt een integrale aanpak die betrekking heeft op een drietal aandachtsgebieden, namelijk awareness, het ondersteuningsconcept en de huisvesting.

Awareness

Het stimuleren van ondernemerschap start met het vergroten van de awareness (bewustwording) dat ondernemerschap een volwaardig alternatief voor een vaste baan is. Uit onderzoek is gebleken dat studenten veelal de status en zekerheid van een vaste baan zoeken bij een groot bedrijf boven het avontuurlijke bestaan van de zelfstandige ondernemer. In tegenstelling tot de VS en de Scandinavische landen heeft

startend ondernemerschap in Nederland geen goede naam en een lage status. "Hij/zij kon vast geen goede baan vinden" is een veel gehoorde opmerking achter de rug van de startende ondernemer. Een ander verschil met deze landen is dat mislukken in Nederland niet mag. Waar in de VS niet geslaagd startend ondernemerschap wordt gezien als een plus op het cv ("moed en initiatief getoond") geldt dit in Nederland juist niet. Je kan tot in lengte van jaren aan P&O'ers uitleggen wat er fout is gegaan en hoe je gaat voorkomen dat dit in je nieuwe baan ook gebeurt.

Awareness creëren vergt het beïnvloeden van de beeldvorming van een scala aan doelgroepen die zich bevinden in de omgeving van de student, kortom een multi-doelgroep aanpak. Immers, in de omgeving van de potentiële technologisch ondernemer bevinden zich vele beïnvloeders. Niet in de laatste plaats ouders, schoolleiding, vrienden en vriendinnen, etc. Maar ook de 'maatschappelijke beïnvloeders', zoals bedrijfsleven en overheid. Een bank die nog steeds geen bedrijfshypotheek aan de starter geeft, zolang niet over een periode van minimaal 3 jaar jaarverslagen kunnen worden overlegd, maakt het nu niet echt aantrekkelijk om nu maar eens in de belevingswereld van het 'eigen ondernemerschap' te stappen. Het vergroten van de awareness kan op verschillende manieren worden vormgegeven. Het veelvuldig communiceren in schoolmedia over startende ondernemers, succesvol en minder succesvol, is een belangrijke eerste stap. Een tweede, lastiger vorm te geven, stap is het stimuleren van deelname aan en het vormgeven van onderwijs in ondernemerschap. Op de TU Delft waren al goede initiatieven op dit gebied beschikbaar. Echter niet bij eenieder bekend en zeker niet voldoende beschikbaar om een substantieel aanbod te garanderen. YES!Delft

heeft deze initiatieven onder een noemer gebracht, met gerichte campagnes onder de aandacht gebracht van studenten, potentiële technostarters, en het aanbod substantieel uitgebreid. Met als doel dat iedere afgestudeerde student "les" heeft gehad in ondernemerschap. Met name deze stap is essentieel voor het realiseren van awareness en creëren van voldoende aanwas van potentiële starters. Naast het vergroten van awareness bij de studenten is het tevens van groot belang om de betrokkenheid van de wetenschappelijke- en/of onderwijs staf te stimuleren. Zij hebben een belangrijke rol in het stimuleren en ondersteunen van studenten bij deze stap. Tenslotte, zeer de beeldvorming van politiek en bedrijfsvorming te beïnvloeden, gericht op het verminderen van bestaande barrières bij het starten van een eigen technologische onderneming en het creëren van een voedingsbodem door concrete stimuleringsmaatregelen, waar hierna ook een aantal concrete voorbeelden zijn opgenomen.

Dienstverleningsmodel & bijdrage beïnvloeders

Nadat er een structuur is opgezet om de belangstelling voor ondernemerschap te stimuleren en te cultiveren is de daadwerkelijke ondersteuning van startende ondernemers van groot belang. Bij de TU Delft is ervoor gekozen dit professioneel op te zetten door het stichten van YES!Delft in nauwe samenwerking met de gemeente Delft.

YES!Delft bestaat uit een Business club en een Ondersteuningsformule. De Business club heeft als doel een follow up/invulling te geven aan het awareness traject door studenten en potentiële starters in contact te laten komen met het bedrijfsleven, coaches, investeerders etc. Door middel van bijeenkomsten, seminars, events ("Week van de Technostarter" in Delft), speeddating met potentiële coaches etc. wordt een omgeving gecreëerd waarin dit op een aantrekkelijke wijze wordt vormgegeven.

Een belangrijk onderdeel van de ondersteuningsformule is de beschikbaarheid van fondsen om leningen aan de starters te kunnen verstrekken. Bij de TU Delft is dit vormgegeven in nauwe samenwerking met het Ministerie van Economische Zaken. De Ondersteuningsformule heeft betrekking op alle aspecten waar (potentiële) starters tegen aan kunnen lopen. Het gaat van ondersteuning bij het opstellen van het business plan tot begeleiding bij het vinden van investeerders. Coaching door ervaren ondernemers maakt ook deel uit van de formule. De expertise die aanwezig is bij de TU Delft op juridisch, financieel en fiscaal gebied zijn beschikbaar voor de starters. Deze ondersteuning wordt gecoördineerd door de Formulemanager Lesley Mulder. De formule omvat ook wetenschappelijke ondersteuning die soms nodig is om het idee/product verder te ontwikkelen en productierijp te maken. Dat is de reden dat het van groot belang is de wetenschappelijke staf warm te krijgen voor ondernemerschap.

Awareness en de ondersteuningsformule zijn noodzakelijke componenten om startend onder-

nemerschap te stimuleren. Ze vormen de benodigde software. Naast deze software is er ook hardware nodig in de vorm van huisvesting. Deze huisvesting kent verschillende verschijningsvormen afhankelijk van het stadium waarin de starter zich bevindt. Startend ondernemerschap ontstaat vaak als vervolg op een project, stage of promotie. Het beschikbaar hebben van zogenaamde 'kraamkamerfaciliteiten' dicht bij de onderwijsbasis (faculteit of onderwijsgebouw) maakt de stap niet zo groot. Tevens is het dan makkelijker om docenten en/of wetenschappers bij de opstart te betrekken. Het gaat hierbij om soort projectkamers waar de starters bezig kunnen zijn met hun eigen plannen en waar zij gedurende een aantal maanden over kunnen beschikken. Het is van groot belang om ook in deze opstartfase de ondersteuningsformule beschikbaar te hebben, met name t.a.v. business plan en formele juridische aspecten.

Nadat het business plan is afgerond is de starter vaak toe aan de volgende stap. De kraamkamer wordt dan zowel letterlijk als figuurlijk als te beperkt ervaren. De starters hebben dan ook vaak behoefte aan professionele, facilitaire ondersteuning en aan contact met andere starters. Om dit te faciliteren heeft de TU Delft de YES!Delft Incubator ingericht. In deze incubator kunnen starters een kamer huren en maken zij volledig deel uit van de ondersteuningsformule van YES!Delft. Tevens zijn er professionele kantoorfaciliteiten beschikbaar waar desgewenst gebruik van kan worden gemaakt. Omdat de behoefte verschilt per starters is het van belang dat het gebouw flexibel is, zowel qua functionaliteit (v.b. mogelijkheid tot kleine werkplaats) als qua indeling (omvang te huren ruimtes). Het bijbrengen van de diverse starters in een omgeving waar interactie wordt gestimuleerd leidt tot vruchtbare kruisbestuivingen tussen de ondernemers.

In deze fase ontstaat ook vaak de behoefte aan een starterlening, die, onder voorwaarde, deel uit maakt van de formule. Het is van belang deze incubator separaat van andere gebouwen op te zetten zodat hier een eigen sfeer kan ontstaan en dit gebouw daardoor een belangrijke rol kan spelen in het stimuleren van awareness. Het moet wel in de directe nabijheid staan van de overige onderwijsgebouwen zodat de noodzakelijke kruisbestuiving blijft plaatsvinden. Starters creëren veel energie en dynamiek. Positionering van de incubator in het onderwijsgebied maakt dat dit uitstraalt over de hele instelling. De periode in de incubator is gemaximeerd op vier jaar.

In de volgende fase vestigen starters zich vaak in een (commercieel) bedrijfsverzamelgebouw. Om deze starters betrokken te kunnen houden bij de instelling is het van belang deze fase te ondersteunen. Dit kan door in de nabijheid van de onderwijsinstelling de realisatie van een (commercieel) bedrijfsverzamelgebouw te stimuleren. Samenwerking met de gemeente is hiervoor een belangrijke randvoorwaarde. De rol

van de instelling wordt minder en die van de gemeente groter vanwege de economische belangen van de laatste. Het belang van de instelling ligt met name op het gebied van imago en studentenwerving. In Delft wordt samengewerkt met een aantal bedrijfsverzamelgebouwen die in de gemeente aanwezig zijn zodat de ondernemers vaak verleid kunnen worden binnen de gemeente te blijven.

De laatste fase bestaat uit zelfstandige vestiging. De rol van de instelling hierbij is beperkt. Het is voor de instelling wel van belang deze succesvolle starters betrokken te houden bij het awareness programma en de ondersteuningsformule voor de nieuwe, potentiële starters.

Voor een gecoördineerde integrale aanpak is samenwerking met overheid en ondernemers cruciaal. Om ondernemerschap op de kaart te zetten hebben de partijen in Delft de krachten gebundeld, waarbij iedere partij in de verschillende fasen een ander rol op zich neemt, maar waarbij het belang van de startende ondernemer centraal staat. De ontwikkeling van student tot succesvolle ondernemer is de basis voor het invullen van de dienstverlening. De ondernemer krijgt zodoende alle kansen om zichzelf en de onderneming te ontwikkelen, want die verantwoordelijkheid blijft altijd bij de ondernemer zelf.

YES!Delft is een succes geworden omdat het de drie relevante componenten, awareness, ondersteuningsformule en huisvestingsfaciliteiten met elkaar in balans heeft gebracht. Hierdoor kunnen starters van het eerste idee tot "volwassenheid" op alle aspecten worden ondersteund. Vaak zie je dat een instelling zich op één of twee van de aspecten concentreert. Hierdoor komen concepten niet tot volle wasdom en zijn daardoor niet effectief.

Onderwijsinstellingen die de uitdaging willen oppakken om structureel aandacht te geven aan ondernemerschap geven we de volgende vijf tips:

1. Zorg voor een integrale aanpak waarbij awareness, onderwijs, ondersteuning en huisvesting zijn meegenomen.
2. Verhoog de aandacht voor ondernemerschap met een doelgroepgericht marketing- en communicatiebeleid waarbij rolmodellen worden ingezet.
3. Laat studenten kennismaken met ondernemerschap en biedt mogelijkheden voor verdere verdieping in het onderwijs.
4. Organiseer ondersteuning van startende ondernemers in de vorm van huisvesting en in de vorm van coaching, netwerk en faciliteiten.
5. Betrek overheid en bedrijfsleven bij de invulling van de plannen.

Voor meer informatie
www.lerenondernemen.nl
www.yesdelft.nl
www.prc.nl
www.trackfinder.nl